

## POSTANOWIENIE

3 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 3 sierpnia 2023 r. w Warszawie,

w sprawie z powództwa P. Ż.

przeciwko Ż. Ż.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

na skutek skargi kasacyjnej P.Ż.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z 1 czerwca 2022 r., I ACa 79/22,

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania**
2. **zasądza od powoda na rzecz pozwanej koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia powodowi do dnia zapłaty.**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z 20 października 2021 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie uwzględnił powództwo P. Ż. i nakazał pozwanej Ż. Ż. złożenie oświadczenia woli o powrotnym przeniesieniu na rzecz powoda prawa własności wymienionych w sentencji wyroku składników majątkowych w wyniku skutecznego odwołania ich darowizny dokonanej przez powoda wskutek rażącej niewdzięczności pozwanej wobec powoda. Wyrokiem z 1 czerwca 2022 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie, po rozpoznaniu apelacji pozwanej, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo i orzekł o kosztach postępowania za obie instancje. Powód wniósł

skargę kasacyjną od tego wyroku, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolę „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący podniósł, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne dotyczące tego, czy działanie obdarowanego będącego małżonkiem polegające na opuszczeniu współmałżonka w czasie diagnozowania go pod kątem choroby nowotworowej, dokonane w krótkim czasie po zawarciu umowy darowizny udziału darczyńcy w majątku wspólnym, stanowi przesłankę rażącej niewdzięczności oraz czy świadomość obdarowanego małżonka dotycząca nagannego zachowania darczyńcy w okresie sprzed umowy darowizny, które to zachowanie darczyńcy nie uległo zmianie także po dokonaniu darowizny uzasadnia przyjęcie, że rażąca niewdzięczność obdarowanego znajduje usprawiedliwienie w zachowaniu samego darczyńcy, wskutek czego nie ma podstaw do odwołania darowizny w rozumieniu art. 888 § 1 k.c.

W nawiązaniu do tak sformułowanej przyczyny kasacyjnej należy przypomnieć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1

k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurystycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy; przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione, gdy przedstawiony problem prawny ma walor nowości, nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją w odniesieniu do niego rozbieżne poglądy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09 i z 12 marca 2010 r., II UK 400/09.). Przedstawione we wniosku powoda zagadnienie nie spełnia tych wymagań. Zostało ono sformułowane kazuistycznie, w oparciu o własną projekcję powoda dotyczącą stanu faktycznego tej sprawy, pozostającą w oderwaniu od ustaleń stanowiących podstawę faktyczną rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji, którymi Sąd Najwyższy jest związany w postępowaniu kasacyjnym (art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.). Wykładnia pojęcia „rażąca niewdzięczność” obdarowanego na gruncie przepisów o odwołaniu darowizny jest przedmiotem wielu orzeczeń Sądu Najwyższego, przytoczonych zresztą i przez Sąd Apelacyjny i przez skarżącego, zaś powód nie wykazał rzeczowej potrzeby kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tej kwestii.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, powód powołał się także na potrzebę dokonania wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości prawne i wywołujące rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.). Przez wskazaną wyżej rozbieżność należy rozumieć brak zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy, wykładane lub stosowane w sposób prowadzący do odmiennych – zróżnicowanych albo sprzecznych – orzeczeń albo

decyzji procesowych. Wskazując na tę przyczynę kasacyjną, skarżący powinien opisać, na czym polega trudność w interpretacji określonych przepisów prowadząca do niepożądanego wyżej stanu oraz zilustrować swoje twierdzenia przykładami takich rozbieżnych rozstrzygnięć. Powód powołał się na poważne wątpliwości prawne dotyczące art. 327<sup>1</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 386 § 4 *a contrario* w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., które to przepisy, w jego ocenie, wywołują rozbieżności w orzecznictwie w zakresie rozumienia skutków wadliwości uzasadnienia wyroku w kontekście ich ewentualnego wpływu na wynik sprawy. Powód wskazał, że według jednego z poglądów, niewłaściwe uzasadnienie wyroku nie może stanowić skutecznego zarzutu apelacji ani skargi kasacyjnej ze względu na to, że nie ma wpływu na treść orzeczenia, bo jest sporządzane po ogłoszeniu wyroku. Zgodnie z drugim poglądem, opisana wadliwość uzasadnienia może być podstawą samodzielnego zarzutu apelacyjnego lub kasacyjnego, albowiem uzasadnienie jest znane sądowi już w momencie narady nad wyrokiem, a po jego ogłoszeniu jest tylko utrwalane w formie pisemnej na wniosek zainteresowanego lub z urzędu. Powód zauważył przy tym, że w uchwale składu siedmiu sędziów z 24 maja 2012 r., III CZP 77/11, Sąd Najwyższy opowiedział się za drugim z przytoczonych wyżej poglądów, wskazując w uzasadnieniu tej uchwały, iż uzasadnienie wyroku powstaje już w czasie narady składu orzekającego; ustne podanie motywów, sporządzenie uzasadnienia na piśmie oraz jego podpisanie są czynnościami podejmowanymi *ex post*, stanowiącymi tylko powtórzenie (utrwalenie) uzasadnienia uzgodnionego i przyjętego wcześniej, przed wydaniem i ogłoszeniem wyroku; uzasadnienie orzeczenia jako intelektualne i prawne podłoże decyzji sądowej, istnieje już w chwili jej podejmowania, a następnie - przez wygłoszenie i spisanie - podlega ujawnieniu i formalnoprawnej materializacji. Mimo tej pogłębionej wypowiedzi Sądu Najwyższego, powszechnie aprobowanej w orzecznictwie i nauce prawa, przytoczona na uzasadnienie drugiej przyczyny kasacyjnej kwestia, jest w ocenie powoda, nadal sporna. W nawiązaniu do tej argumentacji skarżącego należy przypomnieć, że nie ma podstaw do przyjęcia na gruncie art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. istnienia rozbieżności lub wątpliwości prawnych, jeśli określona kwestia została już dostatecznie wyjaśniona i znajduje oparcie w orzecznictwie i nauce prawa, a taka sytuacja występuje właśnie w odniesieniu do

zarzutu wadliwego sporządzenia uzasadnienia orzeczenia i wpływu naruszenia odnośnych przepisów procesowych na wynik sprawy.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanej, która wniosła w terminie odpowiedź na skargę kasacyjną, rozstrzygnięto na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 ze zm.).

[as]

(A.D.)